

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

СПРЯМОВАНА ТА НЕСПРЯМОВАНА АНІМАЛТЕРАПІЯ

Рівень вищої освіти	<u>II (магістерський) рівень вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень</u>
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я / Психологія
Кафедра	Клінічної психології
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Катерина Мілютіна
Контактна інформація	katerinamilutina1963@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Метою освітнього компонента «Спрямована та неспрямована анімалтерапія» відповідно до вимог ОП та професійної діяльності психологів є надати теоретичну підготовку та сформуванню основні вміння щодо реалізації анімалтерапії та сімейного консультивання родин, в яких виникають проблеми з домашніми улюбленцями.

Завданнями освітнього компонента є:

- Сформуванню системне розуміння теоретичних основ спрямованої та неспрямованої анімалтерапії
- Навчити застосовувати методи організації анімалтерапії осіб в різних умовах;
- Формування навичок самоаналізу, саморегуляції та стресостійкості українського населення шляхом спілкування з домашніми улюбленцями;
- Сформуванню розуміння та навчити дотримуватися етичних стандартів у практиці психологічного консультивання та організації анімалтерапії.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Лекція 1. Спрямована та неспрямована анімалтерапія. Спрямована анімалтерапія. Показання та протипоказання для анімалтерапії. Етичні проблеми експлуатації тварин в анімалтерапії. Підготовка тварин та спеціалістів. Доказовість ефектів від анімалтерапії при різних розладах. Анімалтерапія як складова процесу реабілітації військовослужбовців. Неспрямована анімалтерапія. Худоба. Домашні улюбленці. Члени родини. Міжвидове спілкування в межах сімейної системи.

Лекція 2. Еволюція і генетика собаки. Походження собак як біологічного виду. Сумісна еволюція людини та собаки. Кооперація з собаками як перевага людей над неандертальцями. Породи собак та їх класифікація. Породні групи за анатомічними ознаками. Породні групи за функціональною ознакою. Службові, мисливські, декоративні собаки. Генетичні особливості собак, які зумовлюють особливості їх нервової системи. Генетичні особливості собак, які зумовлюють особливості контакту з людиною та іншими тваринами. Рівні породних характеристик. Собаки парії, метиси, аборигенні породи, робоче розведення, шоу клас. Проблеми вибіркової.

Лекція 3. Соціалізація та дресирування собаки. Інстинкти в собак. Використання та перенаправлення інстинктивної поведінки. Сензитивні періоди соціалізації собаки. Формування прив'язаності до людини. Типи прив'язаності в собак. Перевірка на тип прив'язаності. Підходи до підготовки собак. Дресирування “на механіці”. Теорія домінування та її хибність. Нова кінологія. Дресирування на позитивному підкріпленні. Собака - компаньон і концепція “сенса життя собаки”.

Лекція 4. Каніс терапія (показання, протипоказання, обмеження). Сфери використання каніс терапії. Шоу програми. Візити з собаками до лікарень та реабілітаційних центрів. Читання з собаками. Собаки поводитири. Собаки компаньони хворих на епілепсію, цукровий діабет, дисоціатині та конверсійні розлади. Каніс терапія в роботі з дітьми. Підготовка тварин до каніс терапії. Підготовка спеціалістів. Підготовка користувачів послуг.

Лекція 5. Еволюція і генетика kota, фелінотерапія. Походження котів. Одомашнення kota. Шляхи міграції котів разом з людьми. Коти як міфологічні і казкові створіння. Гіпотези про терапевтичний вплив спілкування з котами. Коти в сучасному світі. Використання фелінотерапії в процесі реабілітації, паліативних відділеннях, пансіонатах для осіб похилого віку. Коти як частина сімейної системи. Роль kota у стабілізації емоційного стану людини.

Лекція 6. Щури, тхори та їхня роль в сімейній системі. Історія сторусків між людьми та гризунами. Щури і пацюки. Декоративні щури. Щур як домашній улюбленець та лабораторна тварина. Поведінкові особливості щурів. Щур як біологічна та соціальна модель людини. Декоративні щури та хом'яки в сімейній системі. Показання та протипоказання для гризунів та тхорів в якості улюбленців. Етичні проблеми утримання диких тварин вдома.

Лекція 7. Іпотерапія та іповенція. Еволюція коня. Дикі коні. Проєкт з відродження тарпанів. Породи сучасних коней. Місце коня в культурі та міфології. Породи коней. Місце коня в сучасній культурі та економіці. Кінь як компаньон. Дресирування коней. Іповенція - терапія спілкуванням з кінями. Показання та протипоказання для іпотерапії та іповенції. Техніка безпеки при роботі з кінями. Проблеми підготовки іпотерапевтів.

Лекція 8. Тварини в сімейній системі, неспрямована анімалтерапія. Зміна ставлення до тварин протягом останнього століття. Поява собак і котів компаньонів. Тварина як частина сімейної системи. Ронні дитячі спогади пов'язані з тваринами. Формування емоційної близькості та прив'язаності в системі “людина - тварина”. Поведінкові проблеми в людей на тварин.

Лекція 9. Відповідальний власник домашнього улюбленця. Характеристики відповідального власника. Результати наукового дослідження. Проблемне ставлення до тварини. Неадекватна позиція в сімейній системі. Відповідальність за тварину. Своєчасні консультації з ветеринаром. Зоонози. Безвідповідальне розмноження. Нерозуміння психофізіологічних особливостей домашніх улюбленців.

Лекція 10. Психічні розлади у собак та котів. Темпераментальні особливості тварини. Фобічні розлади. Розлади аутистичного спектру в тварин. Епілепсія. Галюцинози. Розлади прив'язаності. Агресія. Зооагресія. Фізіологічні причини порушень поведінки у собак та котів. Потреба в ветеринарі та зоопсихологу.

Курс реалізується у дистанційному форматі.

У межах курсу передбачено прослуховування 10 лекцій.

Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за рахунок виконання практичних завдань та наукового дослідження. Підсумковий контроль – тестування.

Під час онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги. У процесі навчання забороняється плагіат, використання сторонньої допомоги під час тестування та передача власних відповідей іншим здобувачам.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю:

Практичні задачі. Максимальна оцінка за виконання практичного завдання становить 10 балів.

Наукове дослідження. Оцінюється від 20 до 40 балів в залежності від якості роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Контрольний тест. Тест включає 10 питань, які орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається. Час виконання тестового завдання – 30 хв. Максимальна сума балів – 40 (4 бали: за кожну правильну відповідь).

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Поточне оцінювання		
Практична задача 1, 2	10	20
Наукове дослідження	40	40
		60
Підсумкове оцінювання з формою контролю залік		
Контрольний тест	40	40
Сума балів		100

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (12 год.) та практичних занять (6 год.), організації самостійної роботи студентів (64 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: вербальні (лекція, пояснення, бесіда, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація, приклад), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань, індивідуально-практичних робіт, тестів), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Навчальні посібники:

1. Vlasova O., Milyutina K., Lunov V., Pets in human life. Accent Graphics Communications:2018:- 182p.

Методичні роботи:

2. Використання каністерапії в роботі з дітьми з вадами розумового розвитку та аутичними розладами / С. Герасіна, О. Мельничук // Humanitarium. – 2017. – С. 63-74. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpru_2017_39_1_10.
3. Кардінал І. М. Каністерапевтичні прийоми в подоланні гострого стресового стану, запобігання пролонгацій травматичного досвіду роботи з дітьми, яких евакуювали з окупованих 189 населених пунктів. Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану : програма ІV міжвід. наук.практ. кругл. столу (м. Київ, 15 квітн. 2022 року). Київ : НАВС, ННІЗДН. 2022. 14 с. (дата звернення 15.04.2022).
4. Комар І. Соціально-педагогічні аспекти каністерапії / І. Комар, Л. Гальма // Молодь і ринок. – 2012. – № 4. – С. 96-99. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_4_23.
5. Мілютіна К.Л. Критерії успішності взаємодії власників тварин та їх домашніх улюбленців// Проблеми емпіричних досліджень у психології. Ніжин: 2014, вип.11. стр. 227-234
6. Мілютіна К.Л. Методи діагностики стосунків між власниками та їх домашніми улюбленцями// Науковий вісник Херсонського державного університету,- Херсон2014 вип.. 2 т.2. стр. 46-51.
7. Мілютіна К.Л. Типологія нормативних та девіантних стосунків між власниками та їх домашніми улюбленцями// Науковий вісник Херсонського державного університету, Херсон: 2015 вип.. 2 т.1. стр. 52-57
8. Мілютіна К.Л. Чинники успішності взаємодії власників тварин та їх домашніх улюбленців// Проблеми сучасної психології, №1 (5) – 2014, Запоріжжя, стр.84-89
9. Milyutina K., Andrey Trofimov, Zelenin Vsevolod, Andrushchenko Tetiana, Karamushka Liudmyla. The Role of Pets in Preserving the Emotional and Spiritual Wellbeing of Ukrainian Residents During Russian Hostilities. Journal of Religion and Health. Accepted: 6 September 2022.
10. Моральна підтримка під час війни. Собаки-психологи працюють на київському вокзалі. Фоторепортаж. Суспільне. Новини. 16 березня 2022 р. URL : <https://suspilne.media/217918moralna-pidtrimka-pid-cas-vijni-sobaki-psihologi-pracuut-na-kiivskomu-vokzali-fotoreportaz/>
11. Погорілець О. В. Каністерапія як одна з можливостей використання службових собак після встановлення їх неспроможності нести службу. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ) : мат-ли міжнар. наук.-практ. конференції (м. Харків, 20 лист. 2020 року). Харків : ХНУВС. 2020. С. 408-411.
12. Animal Assisted Brief Therapy. A solution-Focused Approach.-The Haworth Press, 2007. - 244p.
13. Banks Marian R., Banks William A. The effects of animal-assisted therapy on loneliness in an elderly population in long-term care facilities//Journals of Gerontology: Series A: Biological Sciences and Medical Sciences, Vol 57A(7), Jul 2002. pp. M428-M432.

Інформаційні ресурси:

14. Кризова психологія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mpclinic.com.ua/services-ua/psykholohiia/kryzova-psykholohiia/>
15. <https://npa-ua.org/>
16. <https://upa.org.ua/>
17. <https://www.efpa.eu/>
18. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
19. <https://iaapsy.org/>
20. <https://viam.com.ua/clean-language-and-epistemological-metaphor/>